

Oorlogsgeschiedenis als menselijk verhaal

EIBERGEN/ZWILLBROCK - De tijd tikt weg voor levende herinneringen. Daarvan zijn ze zich bewust bij Stichting Ik vraag me af. Net als de kijkers bij de eerste vertoningen van *Grensherinneringen*. „Getuigenissen die op film zijn vastgelegd, houden de geschiedenis levend.”

Bomscherven in de melkbus. Een Joods jongetje dat aan de treinreis richting ‘werkkamp’ ontkomt onder de rokken van een non. Een paard dat wordt verstoep in een slaapkamer om het niet gevorderd te laten worden. En pannenkoeken bakken voor Tsjechische dwangarbeiders, met het idee: stel dat onze jongens in een vreemd land terechtkomen... De Tweede Wereldoorlog, gevangen in verhalen. Zonder scherpe scheidslijn tussen ‘wij’ en ‘zij’, ‘goed’ en ‘fout’. De makers van *Grensherinneringen/Grenzerinnerungen* willen de menselijke herinnering aan WOII vangen in video, zolang het nog kan.

Een rode loper voor de acteurs en actrices hoeft niet, bij de première van de documentaire, die bij Café Grenszicht op de grens tussen de Eibergse buurtschap Holterhoek en het Vredense Zwillbrock wordt vertoond. Wel afstand houden. In de documentaire zijn ook de meest recent overleden getuigen van gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog met hun sterfdatum vermeld.

Het project *Grensherinneringen/Grenzerinnerungen* is bedoeld om het menselijke verhaal achter de wereldgeschiedenis in een documentaire te vangen. Nadrukkelijk aan beide kanten van de grens. Het project is gefinancierd met een Interreg-bijdrage van Duitsland en Nederland: geld van de Europese Unie dus. Aan de Nederlandse kant heeft verder de provincie Gelderland het gesteund.

Laagdrempelig

Videograaf Jahra Esser heeft bij zo’n twintig getuigen aan tafel gezeten. Als over de oorlog werd gesproken, werd er gefilmd. Vaak met een jonger familielid als gesprekspartner die als interviewer vragen stelt. „Dat was soms wat laagdrempeliger voor de hoofdpersonen om in hun herinneringen te durven graven”, zegt Eibergenaar Bert Smeenk. „Verhalen om nooit te vergeten.”

Smeenk is één van de vrijwilligers van Stichting Ik vraag me af, die zich beijvert om de geschiedenis rond de Tweede Wereldoorlog in al zijn nuances vast te leggen. Vanaf 1 juli 2018 zijn de persoonlijke herinneringsverhalen van de twintig streekgenoten op video opgetekend. Uit alle verhalen is nu een documentaire gesmeed van zo’n anderhalf uur.

Vrede en vrijheid

„Hoe toepasselijk om deze première juist hier te houden, in een café dat Grenszicht - Grenszicht dus - heet”, zegt de Vredense burgemeester Christoph Holtwisch. „Ook het moment is prachtig. Samen stil kunnen staan bij 75 jaar Kriegsende, einde van de oorlog, is waardevol. Zoals het in Nederland heet - 75 jaar vrede en vrijheid, daar sluiten wij graag bij aan.”